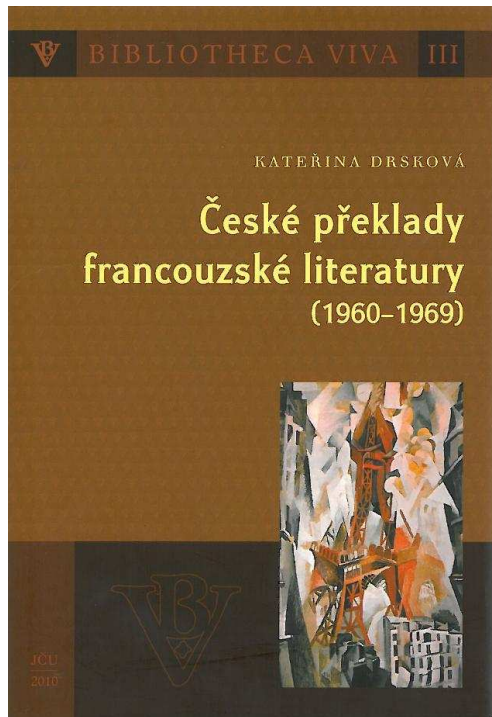

České překlady francouzské literatury (1960-1969)

(Drsková, Kateřina: České překlady francouzské literatury (1960-1969). České Budějovice, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2010. 216 s., ISBN 978-80-7394-236-6)

Daniel Vojtek, Filozofická fakulta PU, woyteg2@yahoo.ca

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích vydala vlni zaujímavý a na slovenské pomery ojedinelý titul venovaný prekladovej literatúre. Jeho autorka, vysokoškolská učiteľka a vedkyňa, Kateřina Drsková sa špecializuje na štylistiku a na prekladovú tvorbu v Čechách, so zameraním najmä na preklady novej francúzskej literatúry.

Výber sledovaného obdobia, ako autorka viackrát naznačuje, je zaiste opodstatnený, veď „zlatá šedesátá léta“ boli érou priaznivého kultúrno-spoločenského diania v mnohých oblastiach. Kniha môže prvoplánovo pôsobiť ako štatistika, pretože Kateřina Drsková podáva ucelený, veľmi bohatý, chronologicky i žánrovo úplný prehľad českých prekladov francúzskej tvorby v rokoch 1960-1969. Z viacerých hľadísk sa však dá objektívne vnímať ako vysoko erudovaný náhľad na skúmanú problematiku.

Monografia si získa čitateľa nenásilným úvodom predstavujúcim prekladovú tvorbu ako takú a následne ho oboznámi s prekladaním francúzskej

literatúry v Čechách. Postupné ozrejmovanie elementárnych translatologických pojmov nenaruša pútavé čítanie, ktoré je v úvodných kapitolách bohaté aj na iné než translatologické a literárne poznatky (kultúra, geografia, politológia atď.). Pozoruhodnou a pre laika isto i zaujímavou súčasťou úvodu je vymedzenie francúzskej, resp. po francúzsky písanej literatúry. Štúdia je vhodne, precízne a celkom logicky členená na žánrovo-tematický prehľad (prevažuje tu, ako inak, beletria reprezentujúca 82% z celkového počtu 750 vydaných titulov) a chronologický prehľad podľa jednotlivých literárnych období, smerov a prúdov. Každé z týchto období sa ďalej člení podľa žánrov. Tu treba podotknúť, že chronologicko-žánrový prehľad poskytuje okrem množstva informácií o českých prekladoch naoko krátky, avšak výstižný exkurz do dejín východiskovej literatúry konkrétneho obdobia, čo môže dobre poslúžiť ako didaktická pomôcka.

Komentáre a explikácie výberu diel na preklad majú mimo informačnej a kritickej i primeranú hodnotiacu funkciu. Paralelne s nimi autorka predstavuje trendy vo vývine východiskovej literatúry, pokúša sa objasniť tendencie literatúry prekladovej a hľadá dôvody obľúbenosti toho či onoho žánru, autora i konkrétneho diela.

Okrem priaznivého hodnotenia 60-tych rokov z hľadiska prekladu kniha detailne mapuje nakladateľskú a edičnú činnosť dekády, v ktorej došlo podľa autorky k „citelnému oživeniu nakladateľskej činnosti“. Zoradenie jednotlivých vydavateľstiev v závislosti od počtu publikovaných prekladov je zaujímavé z viacerých hľadísk. Čitateľ vďaka nemu prenikne do tajov edičnej politiky a zároveň sa oboznámi s rozličným zameraním či už žánrovým, tematickým alebo ideologickým, jednotlivých vydavateľstiev a s ich premenami.

Autorka v tejto časti štúdie pridáva bohato komentovaný zoznam najvýznamnejších českých prekladateľov daného obdobia, pričom ich opäť delí podľa jednotlivých žánrov. Neopomína ani význam literárnych historikov, teoretikov a kritikov v úlohe prekladateľov, čím vnáša do textu nový rozmer. Celú kapitolu završuje, i keď len okrajovo, zaujímavými údajmi o zamlčovaných a „zakázaných“ prekladateľoch a o samizdatových edíciách.

V záverečnej časti zaoberajúcej sa premenami prekladovej produkcie autorka začleňuje siedmu dekádu minulého storočia do širšieho časového kontextu a hodnotí ju z pohľadu prekladania z francúzštiny v celom povojnovom období. Ide pochopiteľne o najplodnejšie obdobie v rámci sledovaného časového úseku. Podrobnejšej analýze sú podrobené roky, kedy počet prekladov prudko vzrástol, resp. poklesol. Zo všeobecnejšej perspektívy ďalej hodnotí príčiny zmien a dopĺňa už aj tak solídny a kompaktný obraz skúmaného obdobia.

Priaznivá kultúrno-spoločenská klíma šesťdesiatych rokov minulého storočia je z autorkinho pohľadu vnímaná ako hlavná príčina bohatého a rozmanitého výberu prekladovej literatúry, ktorá v nasledujúcom období tzv. normalizácie znova upadla, aby sa „biele miesta v prekladovej produkcii z francúzštiny“ opäť zaplnili až po roku 1989.

Vskutku fascinujúcim je kompletný a minuciózne spracovaný register vydaných beletristických titulov v druhej časti knihy. Okrem menného zoznamu titulov, autorov, počtov vydaní, žánrového zaradenia a prekladateľov v ňom autorka nezabúda ani na chronologické zoradenie predstavení divadelných hier preložených v danom období z francúzštiny. Kniha neopomína ani analytický popis jednotlivých titulov v spomínanom zozname, pretože podľa slov jej autorky nie za každým preloženým titulom v češtine sa ukrýva jeden originálny titul a naopak. Poukazuje na to, že vďaka antológiám, výberom a reedíciám treba celkový počet 615 titulov vnímať do istej miery orientačne.

Faktom zostáva, že od začiatku až do samého konca cieľavedomá a kvalitná štúdia Kateřiny Drskovej je pre české prekladateľstvo veľkým prínosom, a pre slovenské môže byť prinajmenšom zaujímavou inšpiráciou. Podobné osudy i vývin prekladateľských aktivít v bývalom Československu iste naznačujú mnohé paralely, ktorých analýza môže byť pre našich translatológov veľkou výzvou.